

خشک و نیمه خشک است توسعه گلخانه‌ای یکی از اهداف و برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی است.

به طوری که باید کشت سبزی و صیفی جات را به سمت گلخانه‌ها منتقل کنیم، به این دلیل به احداث ۱۰۰ هزار گلخانه در کشور نیاز داریم، این در حالی است که هم اکنون تنها ۲۳ هزار گلخانه در کشور وجود دارد و برای رسیدن به این هدف باید شاهد رشد و توسعه ۵ برابری احداث گلخانه در کشور باشیم.

در حال حاضر از محل بند الف تبصره ۱۸ قانون اساسی تسهیلات کم بهره ۱۱ درصد به متقاضیان احداث گلخانه‌ها داده می‌شود تا از تولیدکنندگان حمایت کنیم.

از طرف دیگر بخش خصوصی برای تأمین امنیت غذایی باید به این حوزه سودآور ورود کند، به همین دلیل می‌توان گفت با این روش تولید محصولات آب‌بر به گلخانه‌ها برده می‌شود تا تولید این محصولات بهره‌ورتر باشد و از طرف دیگر اراضی کشاورزی آزاد شود تا به کشت محصولات پایه و اساسی و غلات بپردازیم کما اینکه رئیس‌جمهور هم توصیه کردند که شهرک‌های گلخانه‌ای توسعه یابد.

در مورد علوفه‌هایی که آب‌بر هستند باید آنها به سمت ۵۰ هزار هکتار مرتع در کشور برده شود تا زمین‌هایی که به کشت آبی علوفه اختصاص می‌یابند از این پس صرف کشت محصولات پایه و اساسی شوند تا تولید و خودکفایی بسیاری از محصولات رونق پیدا کند.

■ **۷۰ درصد آب‌های ناشی از بارندگی به انحای مختلف از جمله بوسیله تبخیر و رواناب‌های فصلی از کشور خارج می‌شوند؛ این در حالی است که با توسعه آبخیزداری در کشور می‌توانیم جلوی تبخیر و خسارات سیلاب‌ها به مزارع کشاورزی را بگیریم، چه برنامه‌ای برای توسعه عملیات آبخیزداری در کشور دارید؟**

هر ساله کشورمان چهار سیلاب‌های فصلی می‌شود، به طوری که علاوه‌بر خسارات جانی به راه‌ها و جاده‌های روستایی و اراضی کشاورزی خسارات مالی زیادی وارد می‌شود، بنابراین باید توسعه آبخیزداری و آبخوانداری در حوزه‌های آبخیز مورد توجه قرار گیرد.

به دلیل ضعف اعتبارات تخصیصی به این حوزه، هر ساله تنها در یک میلیون و ۵۰۰ هزار هکتار از اراضی کشور می‌توان عملیات آبخیزداری انجام داد، در گذشته به دستور رهبر معظم انقلاب از محل صندوق توسعه ملی سالانه ۲۰۰ میلیون یورو به این امر اختصاص داده می‌شد که در دو سال گذشته دیگر اعتباری از این محل اختصاص داده نشده است.

چون ۹۰ میلیون هکتار از اراضی کشور، نیازمند عملیات آبخیزداری است و بودجه این امر بسیار پایین است به نظر می‌رسد باید تغییر مقیاسی صورت گیرد، به طوری که هر ساله خسارت زیادی به این امر اختصاص می‌یابد. بنابراین باید پیشگیری در کشور صورت گیرد.

به دلیل کمبود اعتبارات عملیات آبخیزداری و آبخوانداری باید سالانه در ۹ تا ۱۰ میلیون هکتار انجام شود که این امر نیازمند ۲۰ تا ۲۵ هزار میلیارد اعتبار است، ولی دولت برای

■ **از سال ۱۳۹۶ آیین نامه کشت فراسرزمینی به تصویب هیأت وزیران رسیده است، با این حال وزارت جهاد کشاورزی دولت سیزدهم توجه زیادی به توسعه این امر دارد، درباره جزئیات این طرح بفرمایید؟**

در قانون ۱۴۰۱ آمده است به ایرانیانی که کشت فراسرزمینی انجام بدهند ۲۰ درصد اولویت وارداتی تخصیص داده می‌شود تا محصول آنها در کشور خریداری شود. به طوری که باید زراعت چوب، تولید غلات، محصولات کشاورزی آب‌بر از محل کشت فراسرزمینی تأمین شود اما در مورد تعرفه وارداتی هنوز برنامه‌ای نداریم ولی شیوه‌نامه کشت فراسرزمینی تصویب شده و کسانی که علاقه‌مند به کشت محصولات کشاورزی در دیگر کشورها هستند، می‌توانند از ظرفیت قانونی این امر استفاده کنند.

از طرف دیگر چون می‌توانیم کشت‌های آب‌بر را در دیگر کشورها انجام دهیم، کشت فراسرزمینی برای وزارت جهاد کشاورزی اهمیت خاصی دارد به همین دلیل از بخش خصوصی تقاضا داریم به این حوزه ورود کرده و در آن سرمایه‌گذاری کنند تا بتوانیم برخی از محصولات مورد نیاز کشور را از واردات از این محل تأمین کنیم.

■ **با توجه به کاهش بارندگی در کشور و خشکسالی چه برنامه‌هایی برای افزایش ظرفیت تولید در مزارع دیم اتخاذ کرده‌اید؟**

کشت دیم بخش مغفول کشاورزی ایران است به طوری که می‌توان گفت عملاً می‌توانیم با آب سبز که با کشت دیم صورت می‌گیرد به خودکفایی در بسیاری از محصولات کشاورزی برسیم. در دنیا کشت دیم اهمیت خاصی دارد، اما در کشور ما این نوع کشت تا حدودی فراموش شده است در حالی که فشار به آب‌های زیرزمینی و محیط زیست در شرایط دیم‌کاری بسیار کم است؛ در حال حاضر تنها ۸ درصد تولیدات کشاورزی ما از دیم‌زارها است در حالی که این رقم در دنیا ۶۰ تا ۷۰ درصد است. با این حال توسعه دیم‌زارها از راهکارهای مهم برای تأمین امنیت غذایی در کشور است و از سه نظر حائز اهمیت است؛ نخست آنکه مورد تأکید رهبر انقلاب بوده و بشدت پیگیری می‌شود و این نشانگر آن است که نگاه ژرفی در عالی‌ترین مقام کشور وجود دارد. نکته دوم اینکه ظرفیت‌های عظیم تولید در این بخش موجود است و سوم اینکه اجرای این طرح حمایت از کشاورزان نجیب دیم‌کار خواهد بود.

وزارت جهاد کشاورزی از سال ۱۳۹۹ با همکاری ستاد اجرایی فرمان امام (ره) توسعه کشت دیم داشته و از کشاورزان به وسیله بذر، کود و بیمه حمایت کرده است و با شروع به کار دولت سیزدهم میزان اراضی کشت دیم تحت‌پوشش را به ۲/۶ میلیون هکتار افزایش دادیم که یک میلیون و ۵۰۰ هزار تن تولید محصولات کشاورزی را افزایش خواهد داد. برای سال زراعی آینده تحت پوشش قرار دادن ۵/۲ میلیون هکتار از اراضی دیم را مدنظر قرار دادیم که پیش‌بینی می‌کنیم جهش بزرگی در تولیدات کشاورزی و امنیت غذایی کشور ایجاد کند، برای اجرای این طرح ۴۰ هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز است و این میزان مبلغ در سال اول اجرا برگشت

در مورد دانه‌های روغنی می‌توانیم تا ۵۰ درصد به سطح خودکفایی برسیم، چون برخی از این دانه‌ها آب‌بر هستند بنابراین نمی‌توانیم به طور ۱۰۰ درصد در این زمینه خودکفا شویم. اینکه چرا طی سالیان گذشته طرح دانه‌های روغنی در کشور شکست خورد تنها به علت وجود ارز ۴۲۰۰ تومانی بود، یعنی این ارز هم فساد داشت و هم رانت؛ به همین دلیل تولید داخلی این محصول را به شدت کاهش داد

تأمین این میزان اعتبار مشکل دارد. بنابراین باید به مشارکت مردمی و همراهی بخش خصوصی در توسعه آبخیزداری چشم دوخت که برای این امر باید عرصه‌های آبخیز را برای ورود مردم و بخش خصوصی تسهیل کرد، یعنی بهره‌وری عرصه را به مردم سپرد و آنها کار آبخیزداری انجام بدهند و از منافع آنها هم بهره‌برداری کنند.

در این صورت هم اشتغالزایی جدیدی صورت گرفته، هم تولید افزایش یافته و آب را هم حفظ و به دل سفره‌های زیر زمینی می‌برد و از سیلاب‌ها جلوگیری خواهد کرد.

■ **با وجود اصلاح ارز ترجیحی به منظور کاهش قیمت نهاده‌های دامی باید افراد مختلف بتوانند به واردات این محصول بپردازند، چون همچنان حاشیه سود واردات این محصولات بالاست، اما همچنان و پس از سپری شدن سه ماه از اصلاح ارز ترجیحی شاهد آن هستیم که در این زمینه انحصار وجود دارد، چه برنامه‌هایی برای رفع انحصار واردات نهاده‌های دامی دارید؟**

در هیچ وارداتی انحصارگرایی مورد تأیید نیست، به طوری که نباید در این زمینه انحصاری وجود داشته باشد، لذا نگاه وزارت جهاد کشاورزی این بوده است که افراد مختلفی به واردات نهاده‌های دامی در کشور بپردازند که این امر سبب ایجاد رقابت خواهد شد و بدون شک به کاهش قیمت‌ها برای مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان منجر خواهد شد و اطمینان تأمین بیشتری به تولیدکنندگان خواهد داد. یکی از اهداف وزارت جهاد کشاورزی مبارزه با انحصار در واردات نهاده‌های دامی است، هر چند به دلیل سیستمی بودن و حضور چندین ساله افراد صاحب نفوذ در این عرصه برای این امر کار سختی در پیش داریم و آسیب‌های زیادی نیز دارد، به طوری که این افراد انواع روش‌ها را به کار می‌گیرند تا کسی به این عرصه ورود نکند و حتی اتهامات زیادی به آن وارد کند.

ویژه‌نامه

ایران

شهریور ۱۴۰۱